

СЕКЦІЯ

**ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ
В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ**

УДК 332.133.6

І.В. Лисенко,

к.е.н., доцент кафедри фінансово-економічної безпеки
Чернігівський національний технологічний університет

**ТРАНСКОРДОННІ КЛАСТЕРИ ЯК ЗАПОРУКА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**TRANSBORDER CLUSTERS AS A PREREQUISITE FOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN REGIONS
UNDER THE INTEGRATION PROCESSES**

На сьогодні транскордонне співробітництво здійснюється як на міждержавному рівні, так і на рівні територіальних громад, їх представницьких органів, місцевих органів виконавчої влади. Таке співробітництво сприяє соціальній та економічній конвергенції прикордонних регіонів та створенню нових можливостей для їх розвитку, в тому числі розвитку економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин, обміну досвідом. Розвиток транскордонного співробітництва є пріоритетом реалізації політики сусідства ЄС [1].

Основними проблемами транскордонного співробітництва, як і в минулі роки, залишаються недостатні темпи соціально-економічного розвитку прикордонних областей України та нерозвинутість інструментів підтримки його реалізації.

Одним з пріоритетних завдань транскордонного співробітництва із сусідніми державами, в тому числі в рамках євро регіонів, є створення транскордонних кластерів [2].

Вони сприяють економічному розвитку прикордонних територій і в той же час є потужним фактором прискорення інтеграційних проце-

сів, що можливо за умов реалізації державної політики добросусідства, спрямованої на зближення з зарубіжними країнами в усіх сферах суспільного життя як економічного, так і політичного.

Для реалізації процесу створення транскордонних кластерів необхідно запровадити поетапний підхід, в рамках якого вирішуються конкретні питання кластеризації, на основі певних напрацювань і позитивних результатів створюються передумови для вирішення подальших проблемних питань транскордонного співробітництва. Зацікавленість сторін у створенні транскордонного кластеру на перших етапах транскордонного співробітництва може бути за умов паритету інтересів щодо ідеї створення кластера, за якою не виявляється агресивна конкуренція сторін, а комерційний успіх кластера, позитивний результат його діяльності є спільним надбанням кожного регіону.

Транскордонні кластери формують специфічний економічний простір, що сприяє розширенню сфери вільної торгівлі, вільного переміщення капіталу та людських ресурсів. Їх функціонування дозволяє успішно реалізувати на міжнародному рівні ряд спільних заходів та проектів в різних сферах транскордонного співробітництва [3–5].

Створення транскордонних кластерів це ефективний засіб суттєвого підвищення конкурентоспроможності регіонів, їх сталого розвитку, успіх діяльності яких забезпечується за умов активної підтримки місцевих органів влади та самоврядування.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 554 «Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016–2020 роки» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-п>.
2. Державна Програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016–2020 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-п>.
3. Стратегія і тактика удосконалення політики сталого розвитку України в контексті євроінтеграційних процесів / колективна монографія під заг. ред. к.е.н., професора Л.О. Коваленко у 2-х томах. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015 – 340 с. – Т. 1, п.п. 1.9: Кластеризаційний механізм модернізації продуктивних сил як визначальний чинник сталого розвитку депресивних регіонів / Лисенко І.В. – С. 163–180.

4. Ільчук В.П. Модернізація продуктивних сил проблемних регіонів на основі кластерів: монографія / В.П. Ільчук, І.В. Лисенко. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015 – 248 с.
5. Концептуальні засади формування фінансово–економічної безпеки: кол. монографія за заг. ред. д.е.н., проф. Шкарлета С.М. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015 – 440 с. розд. 2: Сталій розвиток регіонів як умова забезпечення економічної безпеки України / В.П. Ільчук, І.В. Лисенко. – С. 142–160.

УДК 339.92

О.М. Лютак,
к.е.н., доцент кафедри економічної теорії
та міжнародної економіки
Луцький національний технічний університет

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В
УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ТРАНСКОРДОННОГО РЕГІОНУ**

**FEATURES TOURISM DEVELOPMENT IN THE USE OF
INTEGRATION POTENTIAL CROSS-BORDER REGION**

Туристична сфера транскордонного регіону є визначальним фактором нарощення економічного розвитку при наявності туристично–рекреаційного потенціалу на прикордонних територіях сусідніх держав. Більшість прикордонних регіонів є слабозвинутими або депресивними, тому можливість реалізації своїх переваг через використання досвіду сусідньої країни, обмін трудовими та фінансовими ресурсами визначають специфіку розвитку транскордонного туризму. Інтеграційна функція, реалізована у встановленні єдиного простору транскордонного регіону, ґрунтується на таких структурних елементах як інноваційна, інвестиційна, соціальна, підприємницька, екологічна та інфраструктурна складові. На нашу думку, кожна із складових інтеграційного потенціалу являє собою систему зв'язків між прикордонними територіями у транскордонному регіоні, які призводять до поглиблення взаємодії між суб'єктами транскордонного співробітництва. Інтеграційний потенціал реалізується на основі синергетичного ефекту внаслідок посилення кожної складової щодо поглиблення співробітництва за усіма його елементами.